

DOI: 10.18276/sjp.2016.46/2-27

Małgorzata Zakrzewska*

Uniwersytet Szczeciński

POMOSTOWY KAPITAŁ SPOŁECZNY W SPORCIE NA PRZYKŁADZIE UCZESTNIKÓW MISTRZOSTW ŚWIATA JUNIORÓW W ŻEGLARSTWIE MATCH-RACINGOWYM

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zależności pomiędzy członkostwem w sportowych organizacjach wolontaryjnych a zaufaniem pomiędzy ich członkami i tym samym pomostowym kapitałem społecznym. Wstępna analiza empiryczna opracowana została na podstawie odpowiedzi ankietowych uczestników match-racingowych regat żeglarskich. Przyjęty schemat logiczny odpowiadał temu, który rekomendowany jest przez Bank Światowy. Omówione badania nie mogą być traktowane jako charakterystyka całej zbiorowości, a jedynie jako charakterystyka danej, wąskiej grupy uczestników jednego typu żeglarstwa regatowego i jednego wydarzenia – Mistrzostw Świata Juniorów w Żeglarstwie Match-Racingowym. Mimo to wyniki wskazują, że badane osoby w większym stopniu ufają innym i mają większy potencjał do rozwoju kapitału społecznego niż osoby niezaangażowane w sportowe działania wolontaryjne.

Słowa kluczowe: kapitał społeczny, sport a kapitał społeczny, żeglarstwo, pomostowy kapitał społeczny

* E-mail: m.zakrzewska@wneiz.pl.

Wprowadzenie

Sportowe organizacje pozarządowe jako element III sektora stanowią jego największą część (Seipel, 2006). Literatura przedmiotu nie wskazuje na znaczącą liczbę badań oraz analiz w zakresie istoty członkostwa w sportowych organizacjach pozarządowych, nie badano też jego jako integralnej części społeczeństwa obywatelskiego. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie zależności pomiędzy członkostwem w takiej grupie na przykładzie klubu żeglarskiego – a zaufaniem i rozwojem pomostowego typu kapitału społecznego. W części teoretycznej przedstawiono pomostowy wymiar kapitału społecznego i zaproponowano model oddziaływania członkostwa w sportowych organizacjach na kapitał społeczny. Dane empiryczne miały za zadanie ukazać, jak członkostwo w takich organizacjach oddziałuje na główny aspekt kapitału społecznego, tj. zaufanie, które może mieć konsekwencje dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Wstępna analiza empiryczna opracowana została na przykładzie badań ankietowych uczestników Youth Match Racing World Championships – Młodzieżowych Mistrzostw Świata w Match Racingu, meczowych regat 4-osobowych załóg.

1. Teoretyczny aspekt kapitału społecznego

Mimo wielu rozbieżnych definicji kapitału społecznego, należałoby wskazać jego pozytywny, scalający charakter, podkreślając, że „ludzie, którzy działają, są lepiej ze sobą powiązani” (Burt, 2000), czy nawet „nieważne, co wiesz, ważne, kogo znasz” (Woolcock, Narayan, 2000). Innymi słowy, im więcej powiązań jednostki będą miały w ramach swoich społeczności, tym lepiej będą funkcjonowały społecznie, emocjonalnie czy też ekonomicznie. Potwierdza się to z definicją kapitału społecznego Bourdieu, który określił go jako „agregat rzeczywistych lub potencjalnych zasobów, które powiązane są ze sobą mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanymi sieciami wzajemnych relacji” (Bourdieu, 1986). Również Coleman stwierdził, że kapitał społeczny stanowi „szczególny rodzaj zasobów, który tkwi i rozwijany jest w strukturze powiązań” (Coleman, 1988). Podobnie do poprzedników, Portes (1998) zauważył, że istnieje powszechna zgoda na to, aby kapitał społeczny definiować jako „zdolność podmiotów w celu zapewnienia korzyści z tytułu członkostwa w sieciach społecznych lub innych strukturach społecznych” (Portes, Landolt, 2000).

Z powyższych definicji można wysnuć założenie, że skoro kapitał społeczny jest zasobem, który udostępniany jest poprzez stosunki społeczne, to w konsekwencji okazać się może, że dostęp do zasobów aktualnych i potencjalnych w społeczeństwie odbywać się będzie kosztem innych. Bourdieu zauważył, że ilość dostępnego kapitału społecznego zależy od rozmiaru sieci połączeń, które dana osoba może zmobilizować, i od wielkości kapitału społecznego posiadanego przez członków sieci. Jeśli istnieją ograniczone zasoby w układzie stosunków społecznych, a następnie jedna osoba uzyskuje dostęp do zasobów, to czasami odbywać się to może z niekorzyścią dla drugiej osoby. Ponadto, jeśli kapitał społeczny jest skończonym zasobem we wspólnocie, to ci, którzy nie są członkami sieci społecznych, są w niekorzystnej sytuacji i nie mają dostępu do przywilejów pochodzących z członkostwa. Innymi słowy, brak relacji społecznych skorelowany jest z brakiem dostępu do zasobów w sieciach. Sieci społeczne są wynikiem działań pochodzących od rodziny, przyjaciół, współpracowników, kolegów, wolontariuszy, itp.

Putnam definiuje kapitał społeczny jako „sieci społeczne, norm, wzajemności i zaufania, które z nich wynikają” (Putnam, 2000). W przeciwieństwie do Bourdieu i innych, Putnam nie odnosi się do zasobów, które są dostępne dla osób w wyniku ich zaangażowania w sieci społecznej. Według Putnama (1995a) „życie jest łatwiejsze we wspólnocie obdarzonej znacznym kapitałem społecznym”, ponieważ relacje społeczne sprzyjają wzajemności i zaufaniu, ułatwiają komunikację, wzmacniają reputację. Sieci społeczne są „przewodem” do szeregu innych efektów, takich jak wzrost ufności, który z kolei może prowadzić do dalszych konsekwencji. Konkludując, „główną ideą teorii kapitału społecznego jest to, że sieci społeczne mają wartość” (Putnam, 2000). Definicje kapitału społecznego różnią się w zależności od poglądów na temat tego, co powstaje w wyniku sieci społecznych. Dla niektórych dostęp do zasobów i inwestycji jest kluczowy dla osiągnięcia oczekiwanego zwrotu (Bourdieu, 1986; Bourdieu, Wacquant, 1992; Portes, 1998; Lin, 2001). Dla innych wynikiem dodatnim kapitału społecznego jest zdolność ludzi do współpracy, komunikacji i działań zbiorowych (Woolcock, 1998; Putnam, 2000). Te dwa rozumienia kapitału społecznego nie wykluczają się wzajemnie, ponieważ skutkiem zwiększonego zaufania, wzajemności i komunikacji może być większy dostęp do zasobów zbiorowych. Kapitał społeczny odnosi się zatem do „wspólnego sensu, wspólnych wartości, jak i celów oraz wspólnej wizji wśród członków społeczności lub sieci” (King, 2004).

Analizując kapitał społeczny, należy podkreślić jednakże jego nie zawsze pozytywny aspekt. Jego inkluzywny charakter ma potencjał do utrzymania społeczności, w których członkowie związani są finansowo, kulturalnie, psychicznie i fizycznie, ale również ma potencjał wykluczający. W związku z tym, analizując rolę kapitału społecznego w sporcie, należy rozróżnić wiążący oraz pomostowy kapitał społeczny. Pomostowy kapitał społeczny odnosi się do procesu, w którym rozwój norm społecznych, sieci i zaufania poprzez interakcje społeczne, powiązania różnych segmentów społeczeństwa przyczynia się do połączenia odrębnych jego elementów, a nie do umocnienia podziału i różnic między nimi (Putnam, 1995b). Wiażący kapitał społeczny zakłada, że normy, sieci i zaufanie przyczyniają się do współpracy członków w grupie. Pomostowy kapitał społeczny ma pozytywny wpływ na społeczeństwo, organizację lub społeczność, ale w grupach, gdzie jest równocześnie wysoki poziom wiążącego kapitału społecznego (wewnątrz grupy), może mieć on negatywny wpływ, rodząc patologiczne zachowania, takie jak bariery wejścia do grupy, doping czy komercjalizacja sportu.

2. Istota zaufania w kapitale społecznym

Jak twierdzi Krzymieniewska, istotą kapitału społecznego jest tworzenie „dobra wspólnego” a jego główną funkcją „(...) jest zmniejszenie niepewności w życiu społecznym i gospodarczym (...)” (Krzymieniewska, 2003). Tym samym kapitał społeczny zmniejsza koszty transakcyjne i doprowadza do optymalizacji wykorzystania zasobów w życiu społeczno-gospodarczym. Sieci i powiązania (występujące w pomostowym kapitale społecznym) będą zatem istotne dlatego, że dają dostęp do innych zasobów zgromadzonych w sieci, sprzyjają również awansowi społecznemu (Słomczyński, Tomescu-Dubrow, 2005). W sieci następuje również przepływ informacji o tym, czy można zaufać innym jej uczestnikom (Lin, 2001). To w sieciach osadzona jest działalność gospodarcza, co oznacza, że każda wymiana ekonomiczna jest zarazem wymianą społeczną (Woolcock, 1998). Skuteczny przepływ informacji, czyli taki, który zarówno umożliwi dostęp do zasobów, jak i zmniejszy koszty transakcyjne, nie będzie możliwy bez zbudowanego zaufania. Zaufanie oznacza gotowość podejmowania działań, opartą na oczekiwaniu, że ludzie i instytucje będą działać dla nas w sposób korzystny (Krzymieniewska, 2003). Zaufanie jest zasadniczym składnikiem kapitału społecznego. Jak zauważa Arrow, „właściwie każda

transakcja zawiera w sobie element zaufania. Można zasadnie twierdzić, że gospodarcze zacofanie istniejące na świecie może być w znacznej mierze wyjaśnione brakiem wzajemnego zaufania” (Krzymieniewska, 2003). Zaufanie napędza współpracę. Im większy poziom zaufania w obrębie społeczności, tym większe prawdopodobieństwo współpracy. Z kolei współpraca powiększa zaufanie. Ta stała akumulacja społecznego kapitału jest zasadniczym elementem dodatniego sprzężenia zwrotnego w obywatelskich społecznościach i gospodarkach. Tym samym zasadne jest skupienie się nad sposobami budowania sieci powiązań opartych na zaufaniu i generowaniu zjawisk, które zmienią zachowania zbiorowości zarówno w kwestii stosunków społecznych, jak i ekonomicznych – sposób gospodarowania zasobami.

Jednym ze sposobów budowania sieci są organizacje pozarządowe (wolontaryjne), których przykładem jest organizacja sportowa. W takiej organizacji lepiej dokonuje się proces socjalizacji i tym samym osoby w niej zrzeszone w lepszy sposób tworzą i utrzymują swoje sieci społeczne oraz zaufanie do innych (Delaney, Keane, 2005).

3. Istota sportu jako akceleratora kapitału społecznego

Kapitał społeczny jest kluczowy dla zrozumienia istoty działania organizacji sportowych w budowaniu efektywnego społeczeństwa. I na odwrót, sport oddziałuje pozytywnie na spójność społeczną, zaufanie oraz więzi społeczne – czyli na elementy kapitału społecznego. Najważniejszą pozycją literatury stanowiącą o tej zależności jest książka Putnama, *Samotna gra w kręgle. Upadek i odrodzenie wspólnot lokalnych w Stanach Zjednoczonych*, w której wykorzystuje wizerunek samotnego kręglarza do opisanego malejącego poziomu kapitału społecznego w Stanach Zjednoczonych. W podobnym tonie czyni to w *Democracy Work Civic Tradycje we współczesnych Włoszech*, w której to pracy na podstawie analizy porównawczej rządów regionalnych we Włoszech Putnam przedstawił, jak zaangażowanie w stowarzyszeniach obywatelskich, takich jak kluby sportowe, przyczyniło się do budowania dostatnich ekonomicznie społeczeństw w północnych Włoszech. Tego samego nie było w południowej części tego kraju, gdzie według Putnama poziom uczestnictwa w klubach sportowych i innych związkach był znacznie niższy. Określił on południowe regiony mianem mniej „obywatelskich”, a konsekwencji mniej udanych. Najbardziej rozwiniętymi regionami były te, które najbardziej zbliżone były do tego, co Putnam nazywa „wspólno-

tami obywatelskimi” (*communities*), charakteryzujące się wysokim poziomem zaangażowania stowarzyszeniowego (takiego jak uczestnictwo w klubach sportowych), egalitarnymi stosunkami politycznymi i strukturami społecznymi, zaufaniem i współpracą (Putnam, 1993). Putnam zidentyfikował również uczestnictwo w sporcie jako jeden ze sposobów, za pomocą którego kapitał społeczny może być generowany. Zdecydowana większość aktywności sportowych to działalności o charakterze stowarzyszeniowym. Sport angażuje osoby współdziałające w zamierzony sposób, zarówno jako uczestników, jak i widzów czy wolontariuszy. Harris sugeruje natomiast, że sport jest często punktem „wyjścia” dla zaangażowania obywatelskiego, które stwarza możliwość nawiązywania nowych przyjaźni i spaja wspólnoty (Harris, 1998). Według Harris, sport to „wsparcie obywatelskie”, które przekracza granice płci, ras i klas, a tym samym przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego lub pomaga je ożywić. Jednocześnie ważne jest, aby nie przecenić wkładu sportu i jego udziału w spójności społecznej i integracji społecznej. Sport może prowadzić do nierówności i podziałów społecznych. Putnam potwierdza to, podkreślając „ciemną stronę kapitału społecznego” oraz potencjału silnych powiązań do pogłębiania podziału społecznego i wykluczenia (Putnam, 2000; patrz także Portes, 1998). Na przykład silne więzi w klubie sportowym lub w zespole mogą sprawić, że członkostwo są w stosunku do siebie homogeniczne, a z drugiej strony wrogo nastawione do obcych (Tonts, 2005). Chociaż sytuacja się zmienia, takie podziały utrudniły i utrudniają dostęp do sportu kobietom, przedstawicielom mniejszości rasowych i etnicznych oraz osobom o niższym statusie ekonomicznym (Seipel, 2006).

Przynależność do klubu sportowego lub stowarzyszenia nie jest dokładnym odzwierciedleniem zaangażowania jednostki w ich działania. Członkostwo, w przypadku którego nie ma konkretnych zadań postawionych przed jednostką a jedynym jego celem jest poczucie przynależności, nie będzie pozytywnie wpływać na pomostowy kapitał społeczny. Tym samym błędne będą założenia, że liczba uczestników i członków organizacji jest pozytywnie skorelowana z poziomem i jakością kapitału społecznego. Putnam (2000) stwierdził, że „to, co naprawdę ma znaczenie z punktu widzenia kapitału społecznego i obywatelskiego zaangażowania, to nie tylko nominalna liczba członków, ale liczba członków aktywnych i zaangażowanych”. Tym samym jakość kapitału społecznego nie jest odzwierciedlona w liczbie, ale w sposobie, w którym członkostwo jest wykorzystywane w celu zapewnienia korzyści dla jednostki lub grupy.

4. Metodyka i wyniki badań

Badania ankietowe kapitału społecznego, których wybrane wyniki przedstawiono poniżej, przeprowadzone zostały wśród uczestników regat żeglarskich – Mistrzostw Świata Juniorów w Match Racingu, które odbyły się we wrześniu 2015 roku w Świnoujściu. Badania ankietowe miały charakter pilotażowy, objęły wszystkich uczestników wydarzenia (10 załóg z 10 państw, po cztery osoby w załodze). Badania będą przeprowadzane także w przyszłości wśród osób uprawiających inne typy żeglarstwa. Udział w badaniu był dobrowolny. Jedynie od 25 osób otrzymano wypełnioną ankietę. Ankieta stworzona została zgodnie z rekomendowanym przez Bank Światowy schematem logicznym, obejmowała 21 pytań typu zamkniętego (skala Likerta) i otwartego. Swoim zakresem objęła wybrane pytania dotyczące pomostowego kapitału społecznego. W ankiecie zadano pytania o to, w jaki sposób ankietowane osoby zostały członkami klubu, czy ufają innym, a w szczególności osobom wykonującym poszczególne profesje, czy mają wpływ na to, co się dzieje w klubie. Pytano również, w jaki sposób dokonuje się proces decyzyjny w organizacji.

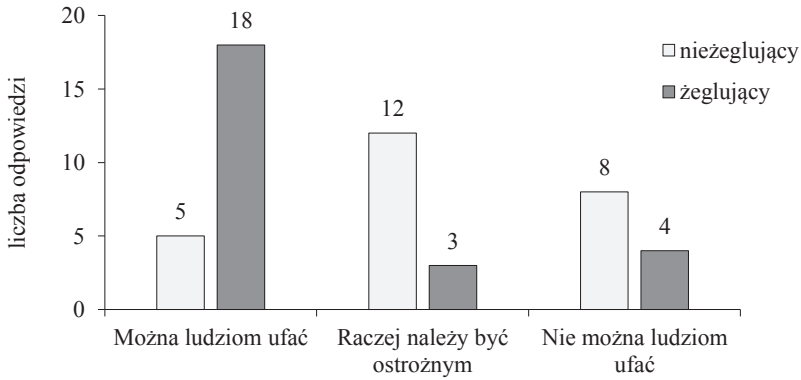
Tabela 1. Odpowiedzi respondentów na wybrane pytania dotyczące działania organizacji

Pytanie	Czy jesteś członkiem klubu żeglarskiego?	Jak zostałeś członkiem swojej organizacji	Czy masz wpływ na to, co się dzieje w klubie?	Kto podejmuje decyzje w organizacji?	Czy Twoja organizacja współpracuje z innymi organizacjami?
Odpowiedzi	tak (23)	dobrowolnie (25)	tak, raczej tak (20)	grupa podejmuje decyzje (15)	tak (22)
	nie, innego (2)		nie (5)	przewodniczący pyta innych (6) przewodniczący decyduje o wszystkim (4)	nie (3)

Źródło: opracowanie własne.

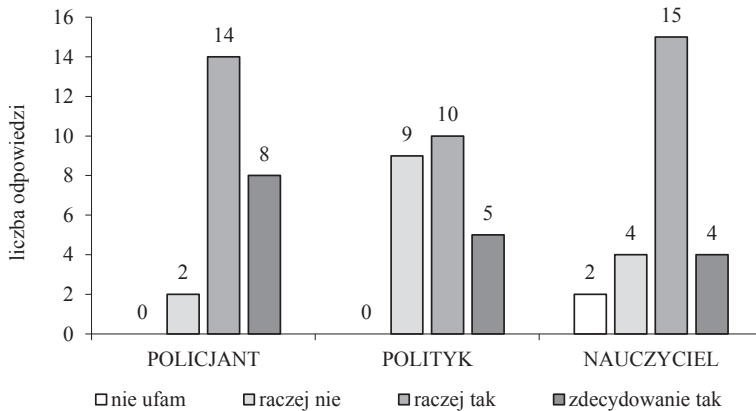
Biorąc pod uwagę wolontaryjną działalność, wszyscy badani zrzeszeni byli w organizacjach, w których członkostwo nabyli w sposób dobrowolny. W większości (20 odpowiedzi „raczej tak i tak”) osoby mają poczucie wpływu na to, co się dzieje w organizacji, przewodniczący pyta innych o zdanie, grupa wspólnie po-

Rysunek 1. Odpowiedzi żeglujących i nieżeglujących respondentów na pytanie dotyczące zaufania ogólnego

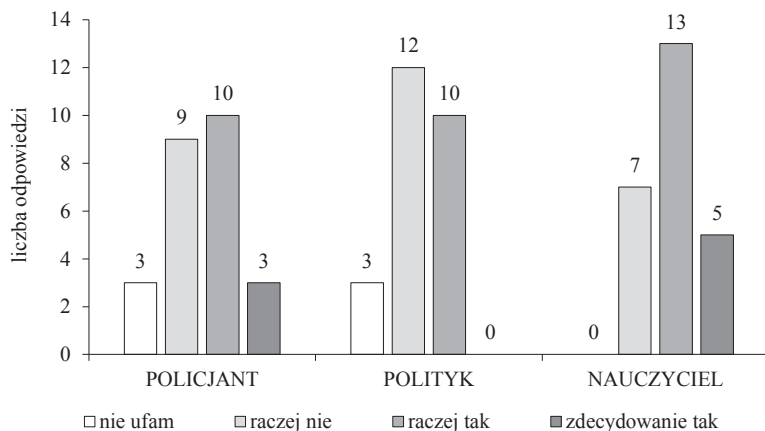
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Rysunek 2. Odpowiedzi żeglujących respondentów na pytanie dotyczące zaufania do poszczególnych osób i instytucji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Rysunek 3. Odpowiedzi niezeglujących respondentów na pytania dotyczące zaufania do poszczególnych osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

dejmując decyzje (tab. 1). Analizując odpowiedzi na pytania dotyczące działalności organizacji, anketowani potwierdzili również, że ich klub współpracuje z innymi podmiotami z zewnątrz. Tak skonstruowana organizacja będzie miała potencjał do rozwoju pomostowego kapitału społecznego. Podkreślany w niniejszym artykule aspekt zaufania mierzony był przez dwa główne pytania „Czy uważasz, że można zaufać innym?” oraz „Czy ufasz następującym osobom/instytucjom: pogotowie ratunkowe, policja, polityk, nauczyciel, sportowiec, członek Twojego klubu?”. Dla zobrazowania zależności pomiędzy sportem (przykład żeglarzy) a poziomem zaufania porównano uzyskane wyniki do odpowiedzi liczebnie podobnej grupy 25 studentów niezaangażowanych w żadną działalność wolontaryjną¹. Analiza wyników (rys. 1)

¹ Grupa porównawcza złożona była z losowo wybranych osób, które brały udział w badaniach kapitału społecznego, przeprowadzonych wśród wszystkich studentów pierwszego roku studiów (N=276) na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US. Badanie to zorganizowane zostało przez Katedrę Makroekonomii i przeprowadzone w 2013 roku. Obie porównywane grupy osób były w podobnym wieku oraz na tym samym poziomie edukacji (studenci). Porównane zostały odpowiedzi udzielone na te same pytania dotyczące zaufania, co przedstawione w niniejszym artykule. Do wylosowania numerów ankiet osób niezaangażowanych w działalność wolontaryjną wykorzystano generator liczb losowych.

wskazuje, że w grupie osób zaangażowanych (osoby żeglujące) poziom zaufania jest wyższy niż u osób niezaangażowanych w taką działalność. Pozytywnie i ufnie te pierwsze nastawione są również do poszczególnych profesji i ludzi (rys. 2 i 3)². Poprzez zaufanie tworzone w ramach organizacji budują zatem sieć wzajemnych powiązań i kształtują pomostowy kapitał społeczny.

Podsumowanie

Między uprawianiem sportu w postaci żeglarstwa drużynowego a zaufaniem dostrzec można pozytywną zależność. W badanej grupie żeglarzy, w porównaniu do respondentów nieżeglujących (rys. 1), dostrzegana jest różnica w liczbie osób obdarzających innych ogólnym zaufaniem. Bycie zrzeszonym w organizacji, np. sportowej, może zatem przyczynić się do wzrostu zaufania (rdzenia kapitału społecznego), zarówno w stosunku do członków swojej organizacji, jak i do innych podmiotów działających w społeczeństwie. Jednakże omówione badania nie mogą być traktowane jako charakterystyka całej zbiorowości, jaką są „wszystkie” osoby żeglujące, a jedynie jako charakterystyka danej, wąskiej grupy uczestników jednego typu żeglarstwa regatowego i jednego wydarzenia sportowego. Pomimo tego, niezależnie od liczebności grupy, żeglarstwo drużynowe, tak jak i inne drużynowe dyscypliny sportu, wymuszając kolektywne podejmowanie decyzji, będzie rozwijało poczucie zaufania w załodze/grupie, tworząc tym samym sieć powiązań społecznych. Powinno wpływać także na rozwój współdziałania, kreatywności oraz elastyczności podejmowania decyzji i tym samym na kapitał społeczny, mogący stanowić potencjalną przewagę jednostek, grup, społeczeństw i gospodarek.

Literatura

- Bourdieu, P., Wacquant, L.J.D. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital: *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, 241–258.

² Do porównania wykorzystano odpowiedzi dotyczące zaufania do tych samych profesji.

- Burt, R. (2000). The Network Structure of Social Capital. *Research in Organizational Behaviour*, 22, 3–39.
- Coleman, J. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95–120.
- Delaney, L., Keaney, E. (2005). *Sport and Social Capital in the United Kingdom. Statistical Evidence from National and International Survey Data*, Department of Culture and Sport UK, 32–42.
- Harris, J., (1998). Civil society, physical activity and the involvement of sports sociologists in the preparation of physical activity professionals. *Sociology of Sport Journal*, 15, 138–153.
- King, N. (2004). Social capital and nonprofit leaders. *Nonprofit Management and Leadership*, 14, 471–486.
- Krzyminiewska, G. (2003). Znaczenie zaufania w tworzeniu kapitału społecznego. Ekonomiczny i społeczny wymiar zjawiska. *Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny*, 2, 221–232.
- Lin, N. (2001). *Social Capital: A Theory of Social Structure and Action*. Cambridge University Press.
- Portes, A., Landolt, P. (2000). Social capital: Promise and pitfalls of its role in development. *Journal of Latin American Studies*, 32, 529–547.
- Portes, A. (1998). Social capital: Its origins and applications in modern sociology. *Annual Review of Sociology*, 24, 1–24.
- Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.
- Putnam, R.D. (1995a). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6, 65–68.
- Putnam, R.D. (1995b). Tuning in, tuning out: The strange disappearance of social capital in America. *Political Science and Politics*, 28, 664–683.
- Putnam, R.D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Seipel, O. (2006). Sport and Social Capital. *Acta Sociologica*, 49, 4–29.
- Slomeczynski, K.M, Tomescu-Dubrow, I. (2005). Friendship Patterns and Upward Mobility: A Test of Social Capital Hypothesis. *Polish Sociological Review*, 27, 221–235.
- Tonts, M. (2005). Competitive sport and social capital in rural Australia. *Journal of Rural Studies*, 21, 137–149.
- Woolcock, M., Narayan, D. (2000). Social capital: Implications for development of theory, research and policy. *World Bank Research Observer*, 15, 225–250.

BRIDING SOCIAL CAPITAL IN SPORT ON THE EXAMPLE OF PARTICIPANTS OF THE ISAF YOUTH MATCH RACING WORLD CHAMPIONSHIP

Abstract

The purpose of this article is to present the relationship between membership in the voluntary sports organizations and trust between their members and thus in creating bridging social capital. Preliminary empirical analysis has been developed on the responses of survey conducted among ISAF Youth Match Racing World Championship. Author adopted logical diagram recommended by the World Bank. Results cannot be considered as a characteristic of the entire population but only as a characteristic of a narrow group of participants of one type of sailing regatta. Still, the results indicate that people who practice team sports e.g. team sailing trust more and have a greater potential for development of social capital than those not involved in volunteer sports activities.

Translated by Małgorzata Zakrzewska

Keywords: social capital, sport and social capital, sailing, bridging social capital

Kody JEL: O43, Z13